

ISSN 1561-6908

Економіка: проблеми теорії та практики

Збірник наукових праць

Випуск 228

Том IV

Дніпропетровський національний університет

Економіка: проблеми теорії та практики

Збірник наукових праць

Випуск 228

Том IV

ДНУ
Дніпропетровськ
2007

УДК 336
ББК 65.01
Б 45

Друкуються відповідно до постанови Вченої Ради
Дніпропетровського національного університету

Головний редактор:

д-р екон. наук, проф. *Анатолій Антонович Цокотілов.*

Редакційна колегія:

д-р фіз.-мат. наук *С. О. Смірнов*, д-р екон. наук *В. А. Ткаченко*,
д-р техн. наук *О. М. Марюта*, д-р екон. наук *Г. М. Биков*, д-р екон. наук *Л. В. Попкова*,
д-р екон. наук *О. В. Ковальов*, д-р екон. наук *Я. Г. Берсуцький*,
д-р техн. наук *Ю. Д. Морозов*, д-р екон. наук *Г. О. Крамаренко*,
д-р екон. наук *О. С. Галушко*, д-р техн. наук *Р. Б. Тяп*, д-р екон. наук *В. В. Дорофіснко*,
д-р екон. наук *О. Й. Шевцова*, д-р наук з державного управління *М. Х. Корецький*

Рецензенти:

д-р екон. наук, проф. Дніпропетровського національного університету
Г. Л. Сазонець;
д-р екон. наук, проф. Дніпропетровської державної медичної академії
А. В. Батура.

Б 45 **Економіка:** проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. –
Випуск 228: В 4 т. – Т. IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. – 236 с.

ISBN 978-966-8736-08-7

У збірнику висвітлюються актуальні проблеми економіки.
Для студентів, аспірантів та викладачів вузів.

УДК 336
ББК 65.01

Трунова Т.Н. МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТРАНСТВА ПОКАЗАТЕЛЕЙ СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ	757
Львів С.Б., Барабанова В.В. МАКРОЕКОНОМІЧНІ, ПОДАТКОВІ ТА ІНШІ ЧИННИКИ ІНВЕСТИЦІЙ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ	764
Петриш О.О. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ФУНКЦІЙ КЕРІВНИКА	771
Киселенко А.О. СИМЕТРИЧНА МОДЕЛЬ СТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКО-МЕЛІОРАТИВНИМ КОМПЛЕКСОМ УКРАЇНИ	780
Шевченко В. В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСУ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ПІДВИЩЕННЯ САМОСТІЙНОСТІ РЕГІОНІВ	786
Івченко В.О. ВІЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ, ПОГЛЯДНИХ З ВИПУСКОМ НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	794
Лайко О.І. ПРОБЛЕМА ЕКСПАНСІЇ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ ЯК ЧИНАХУ ВНУТРІШНЬОГО ВІДТОКУ КАПІТАЛУ	804
Павлюк А. І. РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ТОВАРНІЙ ПОРТФЕЛЬ ПРОМІСЛОВОСТІ	811
Кораблінова І.А. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ АНАЛІЗУ ПЕРЕХІДНИХ ФОРМ ЕКОНОМІКИ	816
Кувшин А.И. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА БІЗНЕС – МОДЕЛЬ	831
Астремський А.В. ПРОБЛЕМА ВІДСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ІН СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	840
Орлан М. С. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НАКЛАДНИХ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ІН НАФТОГАЗОВІЙ ГЕОЛОГОРОЗВІДЦІ	846
Попова М.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРИМЕНЕННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДА ІН УПРАВЛІННЮ СЛОЖНИМИ СИСТЕМАМИ	854
Шаповалов В.О. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ КООРДИНАЦІЇ АКЦІОНЕРНИХ ВІДНОСИН	865

Шаповалов В.О.

Полтавський університет споживчої кооперації України

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ КООРДИНАЦІЇ АКЦІОНЕРНИХ ВІДНОСИН

В статті розглядаються елементи економічного механізму координації акціонерних відносин. Розкрито його значення для забезпечення ефективного функціонування акціонерного капіталу та економічної реалізації акціонерної власності.

Ключові слова: акціонерна власність, акціонерний капітал, економічний механізм, корпоративне управління, ринок акцій.

I. Вступ. Важливу роль в економіці нашої країни відіграють акціонерні товариства, кількість яких становить понад 34 тисячі. Але проблема акціонерного сектору залишається тією ж: забезпечення умов для його ефективного функціонування. Основні труднощі, що постали перед вітчизняними акціонерними підприємствами на даний час, стосуються підвищення інвестиційної привабливості товариств, захисту прав інвесторів, розвитку ринку акцій тощо. Для того, щоб вирішити ці питання, потрібна взаємодія усіх суб'єктів акціонерних відносин – починаючи від акціонерів та закінчуючи державою. Але організаційно-економічний механізм, який би узгоджував розвиток та здійснював координацію відносин в акціонерному секторі, на даний час не є економічним та функціональним.

Серед численних публікацій, що стосуються проблем вітчизняного акціонерного сектора, досить важко виділити ті, що стосуються удосконалення дії економічного механізму акціонерних відносин. Пояснюється це тим, що такі роботи акцентують увагу або на певному рівні економічної системи (макро- або мікро-), або на певній формі прояву дії зазначеного механізму. Серед науковців, які займаються проблемами зазначеного характеру, можна відмітити прізви Гайдучього П.Л., Дем'яненка П.В., Денис О.Б., Кобзистої О.О., Крижанюки Ю.М., Сіроша М.В., Сірка А.В., Шеремета О.О. Яковлевої Н.Г.

II. Постановка завдання. Метою даної роботи є розробка принципів дії економічного механізму координації акціонерних відносин в сучасній господарській системі. Відповідно до цього, ми вважаємо за необхідне розглянути наявні погляди на цей механізм, визначити його сутність, дати характе-

ристикі формам його прояву, їх взаємозв'язку та взаємозалежності, а також виокремити шляхи удосконалення для вітчизняного акціонерного сектора.

III. Результати. Будь-яка економічна система розвивається та функціонує під впливом певних механізмів регулюючого характеру. В економічній науці сукупність таких інструментів дістала назви господарського механізму, який приводить у відповідність продуктивні сили та виробничі відносини. Він є досить важливою складовою сучасної змішаної економіки, і роль його зводиться до узгодження та упорядкування всіх елементів системи в процесі їх взаємодії для забезпечення її ефективного функціонування.

Розглядаючи дію координуючого механізму через призму акціонерних відносин, потрібно відмітити, що він відрізняється певною специфікою в цій сфері економічних відносин. Акціонерний сектор, який являється субординованою системою, розвивається та функціонує саме під впливом такого механізму, що поряд із загальними рисами, має свої якісні особливості. Такий підхід ґрунтується на вивченні акціонерного сектору як цілісної, певним чином організованої системи взаємопов'язаних елементів, що створюють в такому єднанні нову якість. Вивчення структури системи і тенденцій її розвитку дає можливість оцінити не лише її поточний стан, а й визначити дії, які стимулюють її функціонування та нейтралізують вплив негативних факторів.

Значення такого механізму в розвитку та регулюванні акціонерних відносин економіки мало відображена у науковій економічній літературі. Це пов'язано з кількома причинами методологічного характеру. Головними з яких є: відсутність єдиного погляду до самої назви механізму, розгляд різних сфер застосування та різний спектр функцій цього механізму. Найчастіше серед науковців використовуються наступні терміни для позначення координуючого механізму:

- організаційно-економічний механізм діяльності акціонерних товариств;
- організаційно-економічний механізм управління акціонерним товариством;
- економічний механізм функціонування акціонерних товариств;
- механізм управління акціонерним капіталом.

Перших два підходи найбільш поширені серед вітчизняних науковців [7, 8, 10, 11]. Вони ґрунтуються на ототожненні організаційно-економічного та господарського механізму. Як зазначає Шеремет О.О., в процесі інтеграції вітчизняної та зарубіжної економічної науки відбулась поступова заміна поняття “господарський механізм” на “організаційно-економічний”, в яке нині

дається аналогічний зміст [11]. Дійсно, таке твердження небезпідставне за умови, що зміст категорії “господарський механізм” складають організаційно-економічні відносини, які, знаходячись між продуктивними силами та відносинами власності, пов’язують їх між собою. Рівниці між ними полягає в тому, що у другому випадку додатковим положенням для розкриття сутності координуючого механізму є обрання системи управління. На думку Кривошапки Ю.М. суть визначення організаційно-економічного механізму полягає у системі заходів розпорядничого і примусового порядку, що повинна бути спрямована на забезпечення росту ефективності виробництва, а також у послідовності зв’язків, що скоординовані з метою даної системи і структурою процесу прийняття рішень [5, с.8]. Недоліком потрібно вважати те, що відносини управління є однією зі сторін діяльності акціонерного товариства, а тому другий підхід є більш звуженим. Більш точно визначення організаційно-економічного механізму дає Шеремет О.О.: “це сукупність способів, методів, форм і прийомів по веденню господарства, використанню економічних законів, налагодженню господарських зв’язків, залученню людей у процес виробництва, застосування правових норм” [11, с.8].

Третій підхід, порівняно з першими двома, ще більш звужується, оскільки увага приділяється лише економічному механізму. Але, як відомо, останній, хоч і є головним елементом господарського механізму, проте не єдиним у його складі. Дем’яненко П.В. вважає, що розвиток економічного механізму функціонування акціонерних товариств будується на кількох групах структурних елементів. Першою є створення загальноекономічного середовища, група - носить більш конкретний характер і стосується лише окремих об’єктів регулювання [2].

Четвертий підхід, найбільш звужений із розглянутих, оскільки в ньому увага робиться лише на відносинах управління, що здійснюються за допомогою певних заходів. Так, Кобзиста О.О. вважає, що „механізм управління акціонерним капіталом включає комплекс заходів, спрямованих на ефективне здійснення акціонерним капіталом його економічного (виробнича функція) та соціального (розподільча функція) призначення” [4, с.13].

Загальним недоліком усіх зазначених концепцій є обмеженість в розгляді сфер дії або об’єкту координуючого механізму. Так, судячи із назви, економісти надають перевагу лише мікроекономічному рівню акціонерних відносин, тобто в межах акціонерного товариства, не виходячи за його рамки. Але такий підхід не виправданий з погляду сукупності акціонерних відно-

син. Акціонерне товариство є не лише середовищем, в якому відбувається дія організаційно-економічного механізму, але й саме являється породженням цього механізму як організаційно-правова форма підприємства. Але до того ж, акціонерне товариство є самостійним учасником акціонерних відносин, а не тільки об'єктом їх виникнення. Крім того акціонерні відносини можуть виникати і по за акціонерним товариством, і не бути безпосередньо пов'язаними з його діяльністю. Стосовно розгляду в якості об'єкту акціонерного капіталу, то це є більш точнішим, хоча також не відображає усього спектру акціонерних відносин.

Неоднозначність в розумінні природи господарського механізму на ринку акціонерного сектору породжує і різні тлумачення щодо його функцій та повноти окремими елементами. Так, Шеремет О.О. розглядає його як систему трьох головних підсистем: організаційно-правової, соціально-економічної та фінансово-інвестиційної, - і головною метою його удосконалення вважає підвищення антикризової стійкості підприємств, розширення сфери їх економічних стосунків, створення відповідних умов для інтегрування в ринкову систему господарювання [11].

На думку Поважного О.С., організаційно-економічний механізм управління акціонерним товариством спрямований на узгодження як загальних інтересів акціонерів і менеджерів та інших учасників цих об'єднань, так і реалізацію своїх індивідуальних (особистих) інтересів і можливостей [7, с.10].

Сірко А.В. розглядає економіко-організаційний механізм саморозвитку корпорацій в умовах перехідної економіки, основними складовими якого є конкурентний режим функціонування; комплексна реструктуризація корпорації; капіталізація як засіб підвищення інвестиційної привабливості компанії; раціоналізація системи корпоративного управління [8, с.19].

Яковлєва Н.Г. розглядає організаційно-економічний механізм з позиції інноваційного потенціалу акціонерного товариства, і на її думку він складається з комплексу організаційних форм, економічних стимулів і важелів, спрямованих на забезпечення безперервного інноваційного процесу" [12, с.23].

Третяк О.Д. розкриває організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства і вважає, що він здатний вирішити проблеми залучення на підприємства грошових коштів населення, зокрема підприємців, стимулювання більш продуктивної праці робітників і службовців, залучення іноземних інвестицій [10, с.6-7].

Пішпек С.І. характеризує акціонерні відносини з точки зору організації

Важко-виробничих передумов виділяє такі внутрішні та зовнішні корпоративні механізми: модель корпоративного управління та корпоративного контролю; стратегія поведінки корпорації на фондовому ринку; державна політика та механізми ринку цінних паперів, що забезпечують обіг акціонерного капіталу [6, с.9-10].

Денис О.Б. в структуру механізму управління акціонерним капіталом включає дві групи елементів – економічні (механізми формування, використання та зміни обсягів та параметрів акціонерного капіталу) та соціальні (узгодження інтересів акціонерів між собою та менеджментом акціонерного товариства) [3, с.4-5].

На думку Кобзистої О.О., “управління акціонерним капіталом передбачає реалізацію управління у кількох площинах: внутріфірмове управління виробничими процесами, фінансовий менеджмент, управління капіталом як сукупністю основних і оборотних фондів підприємства; координування акціонерних відносин з позицій структури власності та управління; стимулювання інтересу інвесторів до акціонерного товариства на фондовому ринку” [4, с.13].

Зважаючи на усе вище сказане, пропонуємо при розробці та характеристиці механізму координуючого та регулюючого характеру використовувати поняття „**економічний механізм координації акціонерних відносин**” (ЕМКАВ).

На нашу думку, **ЕМКАВ** представляє собою сукупність інструментів, засобів, методів та принципів, за допомогою яких здійснюється координація розвитку акціонерних відносин для забезпечення ефективного функціонування акціонерного капіталу та економічної реалізації акціонерної власності.

Вивчення ЕМКАВ дає можливість визначити рівень впорядкованості елементів системи акціонерних відносин, підвищити їх динамічність і еластичність, координувати їх розвиток з урахуванням об'єктивних економічних законів. Тому удосконалення економічного механізму діяльності акціонерних товариств є базою для розвитку економічних відносин у прогресивному напрямку та сприятиме підвищенню ефективності функціонування акціонерного капіталу.

Факторами, що визначають національну модель ЕМКАВ певної країни, є склад акціонерів, їх основні групи; розподіл управлінських функцій між учасниками корпоративних відносин; правові норми, що регулюють акціонерні відносини з боку держави; норми, прийняті власне акціонерами; прак-

тика та традиції акціонерного управління. Дія цих факторів, їх значення та співвідношення в кожній країні проявляються з певними особливостями, що дає підстави визначати різні моделі ЕМКАВ.

Для нормального та ефективного розвитку вітчизняного акціонерного сектору потрібно створити, подібну до західних, власну модель ЕМКАВ з урахуванням національних особливостей. Її формування повинно ґрунтуватися на використанні принципів цілісності та узгодженості, що припускає взаємозв'язок елементів, які стимулюють зовнішній та внутрішній вплив. Крім того, іншими вимогами до формування ЕМКАВ має бути інтегрованість усіх елементів, їх ієрархічність, гнучкість, що дозволяє адекватно реагувати на різні ситуації ринкового середовища.

Для того, щоб відобразити сутність ЕМКАВ та виявити сфери його дії, ми пропонуємо використати графічну модель, яку зображено на рисунку 1.

Рис. 1. Економічний механізм координації акціонерних відносин

Для підвищення ефективності функціонування акціонерного капіталу та становлення ЕМКAB в Україні повинні бути створені необхідні умови, які б сприяли укріпленню акціонерних відносин. Такі умови загалом можна поділити на дві групи:

а) формування мікроскономічного середовища, яке носить більш конкретний характер і має вдосконалюватись на кожному вітчизняному акціонерному товаристві;

б) створення стабільного макроскономічного середовища, в якому відбувається рух фіктивної та реальної форм акціонерного капіталу.

Саме на мікро- та макрорівнях відбувається дія ЕМКAB. А тому його побудова має відбуватись з врахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього впливу, тобто тих суб'єктивних та об'єктивних факторів, від яких залежить акціонерний розвиток.

На якісний стан акціонерного сектора багато в чому впливають фактори мікросередовища, що формується на кожному акціонерному товаристві. Сюди можна віднести фінансовий стан підприємства, тривалість кругообороту капіталу, асортимент продукції, рівень ефективності менеджменту, а також структуру акціонерів та наявність механізму узгодження їх інтересів, що реалізується через принципи корпоративного управління. Корпоративне управління є одним з ключових елементів в загальній структурі ЕМКAB. Успішний розвиток акціонерного сектора в Україні тісно пов'язаний з розвитком цивілізованого корпоративного управління, яке можна визначити як систему організаційно-принципових, економічних, фінансових й інформаційних взаємовідносин усіх учасників акціонерних товариств, що встановлює механізми та способи взаємодії зацікавлених сторін [9].

Сучасний стан корпоративного управління в Україні характеризується відсутністю прозорості діяльності акціонерних товариств, недостатньою координацією дій органів державного управління у сфері регулювання корпоративних відносин, неефективністю управління державними корпоративними правами. Недостатній рівень корпоративної культури, невідповідність сучасній практиці корпоративного управління загальноприйнятим принципам та неготовність діючих товариств до їх опанування призвели до непрофесійних схем управління товариствами. Якщо порівнювати узагальнену українську модель корпоративного управління з класичними традиційними моделями, то в Україні на даний час існують окремі компоненти всіх їх: відносна розпорошеність акціонерного капіталу (але неліквідний фондовий ринок і

нерозвинені інституційні інвестори); явна і стійка тенденція до концентрації капіталу і контролю (але при відсутності адекватного фінансування і ефективного моніторингу); елементи перехресного володіння і формування складних корпоративних структур різного типу. Така розмитість підходів створює певні труднощі в галузі права і економічної політики.

Таким чином, завданнями розвитку корпоративного управління в Україні є: підвищення ефективності діяльності акціонерних товариств; забезпечення захисту прав та законних інтересів акціонерів; забезпечення рівності ставлення до акціонерів; сприяння розвитку фондового ринку; формування привабливого інвестиційного клімату в країні та поживлення інвестиційних процесів; сприяння соціально-економічному розвитку України.

Дія ЕМКАВ, крім мікрорівня, проявляється також і в макросередовищі. Макроекономічне середовище - це сукупність елементів, які безпосередньо впливають на систему господарювання суб'єктів підприємництва, визначають характер їх економічної поведінки. Формотворчими чинниками ринкового середовища підприємницької діяльності, здатними забезпечити найоптимальніше співвідношення між державним регулюванням та ринковою координацією економічних суб'єктів в перехідних умовах, є роздержавлення створення приватного сектору, конкурентна (антимонопольна) політика держави, система підтримки підприємств. Особливе значення серед елементів ринкового середовища мають елементи макроекономічного впливу на підприємства, які більш об'єктивовані і можуть мати неусувний для певного проміжку часу характер. До таких факторів макроекономічного середовища належать: стадія економічного циклу, рівень інфляції, рівень процентної ставки, система оподаткування, стан ринку цінних паперів. На наш погляд, головним елементом макроекономічного середовища, що має визначальний вплив на функціонування ЕМКАВ, є стан ринку акцій як складової фондового ринку країни. Ринок акцій виконує функції мобілізації та трансформації заощаджень в інвестиції, їх розподілу між галузями економіки, перерозподілу прав власності на капітал, інформування про стан економіки та її окремих елементів. Подальше проведення економічних реформ неможливе без створення та функціонування ефективно діючого ринку цінних паперів, який забезпечує реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку держави на довгострокову перспективу. Ефективний ринок акцій створює умови для відповідної задоволення особистих інтересів інвесторів та ефективності економіки у цілому. Саме завдяки вищевказаним властивостям, ринок акцій є об'єктом контролю і ре

повинна як з боку безпосередніх учасників ринку акцій, так і з боку держави, та зацікавленої особи.

Для власників акцій є важливим визначення руху (приросту - прибутку або зниження - збитку) капіталу, який акції репрезентують, що не може бути визначено поза ринком. Тому реалізація власності на акціонерний капітал, здійснення його руху потребує відповідного ринку. Існування ефективного ринку акцій є важливим для забезпечення інтересів власників, тому що таким чином вони реалізують максимальне значення їх вартості, яке визначає покупця з наміром та спроможністю для найбільш ефективного використання акціонерного капіталу.

Основними факторами, що вплинули на розвиток фондового ринку в Україні, стали: формування інфраструктури ринку цінних паперів з орієнтацією на обслуговування приватизаційних процесів; надмірна орієнтація державних органів влади на стратегічних інвесторів і на збереження значної частки акцій в руках держави; надмірна сегментація регулювання фондового ринку України та створення надлишкової регулятивної інфраструктури; відсутність узгодженої політики в сфері законодавства; криза на світових фінансових ринках.

Ринок акцій, який існує в Україні, представляє переважно спекулятивний ринок – просту зміну акціонерів, без політики емітента на використання ресурсів цього ринку з метою мобілізації акціонерного капіталу. Тому його стан практично не відображається на розвитку виробництва в акціонерному секторі економіки. Об'єктивною причиною цього є те, що основа цінності акції – дійсний, реальний акціонерний капітал – функціонує не надто ефективно, що позначається на інвестиційних можливостях вітчизняних акціонерних підприємств, які за нинішніх економічних, правових та політичних умов залишаються на низькому рівні. Суб'єктивна причина полягає у низькій корпоративній культурі. Зокрема, акція розглядається переважно як титул власності, а не як інструмент залучення капіталу.

В Україні переважає позабіржовий обіг цінних паперів. Це пояснюється тим фактом, що ринок акцій є самодостатнім на даний час. Тобто, сутність одної особливості полягає в тому, що фактично ЕМКАВ не діє у цій сфері, а акціонерний капітал формує відособлену форму фіктивного капіталу. Значні обсяги неорганізованого ринку свідчать про небажання акціонерів та менеджменту афіліувати проведені операції з цінними паперами, що робить фондовий ринок України закритим, непрозорим і мало ліквідним. З 12 тисяч ВАТ

котирування проходять менше одного відсотка. А стабільно на фондовому ринку працює не більше 20 товариств [1]. Незначні обсяги організованого ринку цінних паперів деформують механізми ціноутворення, сприяють функціонуванню тіньових схем купівлі-продажу цінних паперів, позбавляють мільйонів ритарних акціонерів можливості продавати акції за ринковою ціною. За цих умов і державі невідома ринкова вартість майна, яким вона володіє як акціонер. Від такого стану справ українська економіка не одержує вкрай потрібної інвестиції, оскільки інвестори не мають достатнього уявлення про ліквідність ринку і не поспішають працювати з вітчизняним акціонерним капіталом.

IV. Висновки. Аналізуючи вітчизняний досвід функціонування акціонерного сектора та дослідження науковців з даного приводу, ми виокремимо три основних напрямки, в яких повинні удосконалюватись акціонерні відносини. До них ми відносимо наступне:

1. Створення надійного нормативно-правового поля, що знайшло б свій прояв у прийнятті відповідних законодавчих та інших юридичних актів.
2. Формування стабільного інституційного поля, яке включало в себе розвиток фондового ринку з його структурою та інфраструктурою.
3. Забезпечення інформаційного поля, яке б реально відображало особливості руху усіх форм акціонерного капіталу.

Література:

1. *Гайдуцький П.І.* Корпоративні аспекти стратегії економічного та соціального розвитку України до 2015 року // Формування ринкових відносин в Україні – 2004. – № 10(41). – С. 5–8.
2. *Дем'яненко П. В.* Розвиток економічного механізму функціонування акціонерних товариств // Економічне зростання України: стан та чинники забезпечення. – К., 2003. – С. 398–412.
3. *Денис О. В.* Соціально-економічні механізми управління акціонерним капіталом: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / НАН України; Інститут регіональних досліджень. – Л., 2004. – 20 с.
4. *Кобзиста О.О.* Формування та розвиток акціонерного капіталу в умовах трансформаційних змін: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 20 с.
5. *Кривоштанка Ю.М.* Організація корпоративного управління діяльністю акціонерних товариств: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.02 / Харківський держ. економічний ун-т. – Х., 2002. – 18 с.

6. *Пиштек С.І.* Формування корпоративних відносин у перехідній економіці: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2001. – 19 с.
7. *Поважний О.С.* Становлення і розвиток ефективного корпоративного управління: Автореф. дис... д-ра. екон. наук: 08.02.03 / НАН України, Інститут економіки промисловості. – Донецьк, 2003. – 32 с.
8. *Сірко А.В.* Становлення і розвиток корпоративного сектора в перехідній економіці: Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.01.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Г.Шевченка. – К., 2005. – 32 с.
9. *Сірош М.В.* Особливості, механізми та етапи формування моделі корпоративного управління в Україні // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 2000. – № 10. – С. 39–42.
10. *Третяк О.Д.* Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.03 / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Х., 2000. – 21 с.
11. *Шеремет О.О.* Організаційно-економічний механізм діяльності акціонерних товариств харчової промисловості України. – К.: Рада, 2002. – 174 с.
12. *Яковлева Н.Г.* Формування організаційно-економічного механізму використання інноваційного потенціалу відкритих акціонерних товариств // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 1(44). – С. 24–27.